

סינים במדבר סיני

נג קו ואן סוי! קרא אחמד אל-שוקיירי, 20 אלף סינים הריעו לו בהתלהבות.

היו אלה ארבע המילים היחידות שראש אירגון השיחרור הפלסטיני למד בסינית, אבל הוא הבטיח לשקוד להבא על טיעוריו. "יום יבוא", נדר בפקין, "בו אוכל לומר בשפתכם יותר מאשר תחי טין העממית".

אם כן, ייתכן מאוד שישמיע את דבריו באוזניהם של מתנדבים סיניים ברצועת עזה ובמדבר סיני. כי סין הקומוניסטית, הסביר אל-שוקיירי בתום ביקור של 15 יום שם, היא עתה בת-בריתו של העם הפלסטיני. היא הבטיחה את מלוא העזרה המדינית והצבאית לשיחרור פלסטין.

★ ★ ★

פגישה בבאנרונג

עניין התחיל ב-1955, כאשר השתתף אל-שוקיירי בוועידת באנרונג. שם פגש לראשונה את ראש ממשלת סין צ'ו אן-לאי, ששאל אותו כמה שאלות על פלסטין. אל-שוקיירי השיב לו ארוכות. "ומה עשיתם עד כה?" שאל צ'ו.

למחרת נשא הסיני נאום ארוך על בסיסים צבאיים, על מאבק העמים לשיחרור, על הימפריאליזם המערבי בארצות הערביות. בי סוף הוועידה טס אל-שוקיירי לקאהיר, ומשם למושב הקבוע בניו-יורק. אולם הקשר שנוצר בבאנרונג לא נותק: הפליס הפלסטיני, שייצג את הממלכה הסעודית בא"מ, המשיך להתכתב עם הקומוניסט בפקין. כאשר נבחר אל-שוקיירי כנציג אירגון השיחרור הפלסטיני בליגה הערבית, הריץ אליו צ'ו אן-לאי מיכתב ברכה, ובו גם הזמנה מטעם המכון הלאומי לענייני חוץ, לבקר בסיני.

מכיון שבראש המכון עמד ראש ממשלת סין בכחודו ובעצמו, היתה מובטחת שלטון שוקיירי קבלת פנים ממלכתית. הרכבת של הביאה אותו ואת יתר חברי המשלחת הפלסטינית מהונגקונג, התקבלה בפקין על ידי צ'ו אן-לאי ושר החוץ שלו, המרשל צ'ין יי. הארוחים אוכנסו במלון מפואר, "שאנגי נופל ממלון הינטון בקאהיר", סיפר שוקיירי.

בלילה הראשון הופיעו שוקיירי ורגיה אל-מדני — מפקד צבא השיחרור הפלסטיני — בפני קהל של 20 אלף איש. אל-שוקיירי

שוקיירי (בחליפה לבנה) ואל-מדני (מעיל ארוך) בפקין טיפוס מאוס וטיפוס כמו מאו

סיפר להם כמשך שעות את כל פרטי פלסטין, "והם הביעו עליי תרועות בלתי פוסקות את הזדהותם עם מאבקנו".

★ ★ ★

דעתו של צ'ו

משך 15 ימי הביקור קיימו אל-שוקיירי וחבריו שש פגישות עם צ'ו אן-לאי. דעותיו של ראש הממשלה, כפי ש צוטטו בפי אל-שוקיירי:

● על מדינת ישראל: "השוד הבינלאומי הגדול ביותר של המאה העשרים... שוד של ארץ וגירוש תושביה להיות פלטים. סין תפעל למען החזרת הפלטים לבתיהם... ישראל הינה בסיס אימפריאליסטי במזרח התיכון".

● על הטיית יובלי הירדן: "אלה מים ערביים. זכותם של הערבים לנצלם בתוך גבולותיהם. סין תומכת בהם במאבק על המים".

● על גרמניה המערבית: "האימפריאליזם האמריקאי עשה קונוייה עם המיליטאריזם המערבי-גרמני כדי לחמש את ישראל. סין תומכת בעמדה הערבית האחידה נגד השימוש הבלתי-קדוש הזה".

● על האימפריאליזם במזרח: "האימפריאליזם האמריקאי יצר את ישראל, ככלי לביצוע מטרותיו התוקפניות. לצורך זה אף ניצל את אירגון האומות המאוחדות, שהוא כלי בידוי. עתה מאיימת אמריקה על ה מדינות הערביות, האפריקאיות והאסיאתיות

— וישראל משמשת לה גשר.

★ ★ ★

נשק ומריכבים

המשלחת הפלסטינית אף זכתה לפגישה עם הנשיא מאו סה-טונג. לדברי שוקיירי, הבהיר מאו כי סין אינה נתפסת לתעמולה הציונית, וכי ברור לעם הסיני ש"המלחמה בציונות אינה מלחמה גזענית, או תוצאה של שינאה דתית. הם יודעים, הכי ריזו אל-שוקיירי, שמאבק הערבים הוא חלק בלתי-נפרד של מאבקם האדיר של עמי אסיה ואפריקה נגד האימפריאליזם בכל צורותיו". על כן הבטיחו מנהיגי סין את מלוא עזרתם לאירגון השיחרור הפלסטיני. בעתיד הקרוב, התפאר אל-שוקיירי, נקבל מסין נשק ואנשים. נקבל מדריכים שילמדו את חיילינו להשתמש בנשק זה.

הצעד המעשי הראשון לקראת מימוש הבטחות אלה יהיה הקמת נציגות פלסטינית בפקין. תהיה זו הנציגות הראשונה של אירגון השיחרור מחוץ לארצות הערביות — נציגות שאין דוגמתה בירדן, למשל. בראש הלישכה הפלסטינית בסיני ימרו נציג מדיני ונספח צבאי. אל-שוקיירי מיהר להודיע את שמו של הנספח, עוד בטרם עזב את הברית הסינית. יהיה זה רשיד ג'יריו, קצין פלסטיני המשרת עתה בצבא הסורי.

★ ★ ★ הצמרמורת

מכיוון שאירגון השיחרור גודל ביוזמה מצרית, ואחמד אל-שוקיירי אינו יכול

לעשות דבר ללא הסכמת המצרים, היתה השאלה המכרעת, עם שובו לקאהיר: מה יחסו של עבד-אל-נאצר לסינים?

אל-שוקיירי לבדו אינו יכול להחיר כניסתם של חיילים סינים למדבר סיני. לשם כך דרוש אישורו של נשיא מצרים.

על כך לא ניתנה שום תשובה רשמית מקאהיר. אולם הפירסומים שהופיעו בעיתוני נאצר, הם היו מלאים תיאורים גלובליים על ביקור המשלחת הפלסטינית בסיני, ולא חסכו שבחים למה שראו שם. קטע לדוגמה: "מפגשים חדים, שהוקמו לתפארת לאורכה ולעליה למנהיגים הכבירים שלהם...".

רמז שני אפשר היה להסיק מידיעה קצרה, על צאת המשלחת מדגנים מצריים לסקר לימודי במיתקני האטום של סין.

"יתכן שפירסומים אלה היוו רק צעד ראשון לקראת הידוק רציני של היחסים בין קאהיר ופקין. אפשרות זו העבירה צמרמורת לא רק בוחשנטון, אלא גם במוסקבה. רק בירושלים נידמה היה כי הארצות העילאיות של מזרח התיכון לא הופרה. שם נטו לראות בביקורו של אל-שוקיירי טיול היתולילי-למחצה של טיפוס מאוס.

אך כאשר מאחורי הטיפוס המאוס מזדקף טיפוס כמו מאו — כי או מתחיל העניין להיות רציני.

כן טעה ודברני בכתובת. הוא היה צריך לקרוא: "דהגול, שלח את עמי".

יחסי חוץ

הזמנה לשלום חוזרת

בתיקו של הר"ר קורט בירנבאך היתה מצויה הזמנה אישית-מהקאנצלר הגרמני, לחי"כ דויד בן-גוריון, שיבוא לגרמניה כי אורח רשמי.

תוך כדי דיונים עם אשכול והנציגים הישראליים, הזכיר בירנבאך את ההזמנה — כהזמנה נוספת לרצונה של בן-גוריון. היחסים, מיד נעלמו השלחה והנימוס הידיפומטי שטפו הישראליים. גולדה מאיר הסבירה לנציג הגרמני, כי מסירת ההזמנה לא תגביר את הידידות בין שתי הממשלות — כי אם להיפך. בשעה שצמרת מפא"י מנהלת מאבק-הכרעה נגד מנהיגה הקשיש, היא לא תראה בעין יפה כל יוזמה ורה שתאפשר פעילות בינלאומית של בן-גוריון. על כן, כדי שלא ירבץ על גרמניה הי מערבית צל של התערבות בענייניה הפנימיים של ישראל, עוד בטרם קשרה עימה קשרים דיפלומטיים, השאיר בירנבאך את המעטפה בתיקו, נטל אותה בחזרה לגרמניה.

גוף-השיחרור הפלסטיני של אחמד אל-שוקיירי, הנתמך עליידי סין (ראה סינוגרת). אל המתנה השלישי יש לצרף, כנראה, את ממשלת ישראל, שעדיין לא ויתרה על הרעיון לפתוח במלחמת-מנע על מזרחה (ראה כתבה).

שלח את עמי!

נוסף לכל שיטות החבלה, המציא השבוע מנהל מחלקת העליה של הסוכנות היהודית, ברוך דובדבני, שיטה משלו, שנועדה להוריד כוח לעולם כי בורגיבה הוא שונאי-יהודים בכלל, ושונאי ישראל בפרט. בכנס של יוצאי האי גרבה שבדרום תוניס, שנערך בתגובה הפסח באשקלון, קרא בפאתוס: "בורגיבה, שלח את עמי".

אולם שלא כפרעה שבהגדת פסח, אין נשיא תוניסיה שם כל מיכשול בפני יציאתם של יהודי ארצו. בשנים האחרונות אף הצטרפה טמזמה הקהילה היהודית מ-60 אלף, כשהעובדים מחסלים בהדרגה את עסקיהם ויוצאים את ארצם באופן חוקי, מצויידיים בדרכון תוניסי.

אלא שרוב המהגרים היהודיים אינם מגיעים לישראל, מעדיפים להשתקע בצרפת. על

בלה, בא הטיפוס בעבד-אל-נאצר. הודיע בורגיבה: בעת ביקורו בקאהיר, ימים מעטים לפני השמעת הכרזתו הי היסטורית בעיר העתיקה של ירושלים, הי שמיץ את רעיונותיו באוזני עבד-אל-נאצר. הלה לא התנגד להם, הבטיח לא להתקיפו הפער בין שני הנשיאים היה, לדברי בורגיבה, קטן.

נשיא מצרים לא הכחיש תיאור זה. להיפך, השבוע השמיעי, בראיון עם העיתון התוניסי זין אפריק, הצעת-שלום ברורה. קבע הוא: ארצו תסתפק בהחזרת הפליטים ובכניצוץ החלטות או"ם. המושג "החלטות או"ם" הוא רב-משמעי, אינו מתייחס בהכרח לגבולות החלוקה.

במחנה השלישי. כך נראה המערך הערבי לגבי בורגיבה, השבוע: בעד בורגיבה: תוניסיה (שהפרלמנט שלה אישר רשמית את יוזמת נשיא), מארוקו, לוב, לבנון, ירדן, וכנראה גם סעודיה וסודאן.

● בלתי-מתנגדים לבורגיבה, עם רמז זהיר להסכמה מצריים (כולל תימן הרפובליקנית), אלג'יריה.

● נגד בורגיבה: עיראק, סוריה, ואיר-

מנהיגי ישראל. הוא ראה את תפקידו בהכשרת האווירה בעולם הערבי, יתכן שהיה בטוח כי בישראל ישלטו, בבוא המועד, כוחות חדשים ורעיונות חדשים. תחילה פעל אצל שכנו הקרוב והמסוכן ביותר: אחמד בן-בלה. לצורך זה הפעיל את המרשל טיטו. עוד בעת ביקורו של בורגיבה אצל טיטו בבלגראד, הזמין אצלו תשובה לשאלה: "שאל או בורגיבה, לדבריו: האם מישטרה של ישראל הוא קולוניאלי?" (כפי שטוען בן-בלה). הודיע בורגיבה: טיטו "סירב לתמוך בגירסה זו, למרות ידידותו לערבים".

השבוע בא טיטו לביקור אצל בן-בלה. בן-בלה הכריז באוזניו הכרזה שבחזאי תואמה עימו מראש: "דרוש פתרון מדיני אשר יאפשר לפליטי פלסטין לקבל מחדש את זכויותיהם". היתה זאת הכרזה מתונה לאין ערוך מכל הצהרותיו הקודמות של בן-בלה. הוא מעידה על כחנת בן-בלה להתקרב שוב לבורגיבה, וגם על כך ש טיטו עזר לבורגיבה, הפעיל את מלוא השפעתו.

נאצר הפכים! אחרי הטיפוס בכך